

REKENKAMER HEEMSTEDE

Jaarverslag 2021

Heemstede, januari 2022

Samenstelling 2021:

Coos Appelman, voorzitter

Petra Richters, secretaris

Frans Crul, algemeen lid

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Algemeen.....	4
2.1	Taken en bevoegdheden	4
2.2	Opvolgonderzoek	4
3	Werkwijze.....	5
3.1	Vergaderingen	5
3.2	Onderzoeken	5
3.3	Samenwerking met andere rekenkamer(commissie)s	6
3.4	Communicatie	6
4	Onderzoeken in 2021	7
4.1	Onderzoek naar de Jeugd en 'De Nieuwe Route'	7
4.2	Onderzoek naar Toegankelijkheid.....	8
5	Groslijst 2022.....	8
6	Financieel.....	9

1 Inleiding

De samenstelling van de rekenkamer Heemstede is ongewijzigd ten opzichte van 2020:

- Coos Appelman, voorzitter;
- Petra Richters, secretaris;
- Frans Crul, algemeen lid.

De vergaderingen van de rekenkamer hebben allemaal digitaal plaats gevonden. Het digitaal vergaderen heeft, ondanks het gemis van het informele contact, de voortgang niet in de weg gestaan.

De rekenkamer heeft tot taak onderzoek uit te voeren naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. De onderzoeken van de rekenkamer hebben als doel om de raad te adviseren over het gevoerde beleid. Bij de uitoefening van zijn controlerende functie gaat het voor de raad met name om de vragen: Hebben we bereikt wat we wilden? Hebben we gedaan wat we moesten doen? De rapporten van de rekenkamer zijn zodoende voor de raad een ondersteuning bij zijn kaderstellende en controlerende functie.

In januari 2021 is het onderzoek naar Duurzaamheid aangeboden aan de raad. Ook heeft de rekenkamer een brief gestuurd met betrekking tot participatie. Deze brief was de opmaat naar het lopende onderzoek naar 'Jeugd en 'De Nieuwe Route'. Naast dit onderzoek zijn we in de afrondende fase met het onderzoek naar 'Toegankelijkheid'. Beide onderzoeken worden begin 2022 aangeboden aan de raad.

Met dit jaarverslag legt de rekenkamer verantwoording af over haar werkzaamheden in 2021. Het jaarverslag wordt ter kennisgeving aan de gemeenteraad en aan het college van B&W gestuurd. Het wordt onder de aandacht van de inwoners gebracht door plaatsing op de website van de gemeente en door een persbericht.

2 Algemeen

2.1 Taken en bevoegdheden

De rekenkamer is een onafhankelijk orgaan binnen de gemeente Heemstede belast met en verantwoordelijk voor de begeleiding en sturing van het onderzoek volgens de vastgestelde onderzoeksopzet. De rekenkamer bepaalt de onderwerpen die zij onderzoekt, formuleert de probleemstelling en stelt de onderzoeksopzet vast. De onderzoeksopzet wordt door de rekenkamer ter kennisname aan de raad toegestuurd. Voor de uitvoering van het onderzoek kunnen, met inachtneming van het beschikbare budget, externe personen of bureaus worden ingeschakeld.

De rekenkamer bestaat uit een voorzitter, secretaris en algemeen lid. De taken en bevoegdheden van de rekenkamer zijn beschreven in de Gemeentewet en de door de gemeenteraad vastgestelde Verordening Rekenkamer Heemstede (december 2019). In deze verordening is opgenomen dat de raad per onderzoek een burgerlid kan benoemen.

Voor het onderzoek 'Jeugd en 'De Nieuwe Route' is er gezocht naar een burgerlid om de rekenkamer te versterken. Helaas is dit niet gelukt. Als alternatief is er gekozen voor een productie door jongeren waarbij ze op eigen wijze antwoord geven op de onderzoeksvragen.

2.2 Opvolgonderzoek

Het werk van de rekenkamer heeft zin en is effectief als conclusies en aanbevelingen uit haar onderzoeken invloed hebben op het beleid en de uitvoering daarvan in de gemeente. We noemen dat 'doorwerking'. De doorwerking wordt veelal getoetst door middel van een opvolgonderzoek.

De rekenkamer is in 2020 gestart met een opvolgonderzoek naar de doorwerking van het rapport uit 2016: "Participatie (Burger aan zet)". Dit onderzoek is in februari van dit jaar afgehandeld met een brief aan de gemeenteraad. In deze brief heeft de rekenkamer aangegeven dat burgerparticipatie zich bij nader inzien niet goed leent voor een opvolgonderzoek gezien het subjectieve karakter en het voornemen uitgesproken om het eerstvolgende onderzoek (Jeugd en 'De Nieuwe Route') deels te baseren op de aansluiting op het vigerende participatiebeleid.

3 Werkwijze

3.1 Vergaderingen

De rekenkamer vergadert zoveel als nodig en bespreekt de gemeentelijke actualiteit, de lopende onderzoeken en actualiseert de groslijst. De vergaderingen van de rekenkamer zijn besloten en vinden digitaal of in het raadhuis plaats.

De rekenkamer Heemstede is in 2021 14 keer bijeengewees. Daarnaast zijn er verschillende overleggen geweest met het onderzoeksbureau B&A in het kader van het lopende onderzoek naar 'Jeugd en 'De Nieuwe Route'. Op het gemeentehuis zijn er twee interviews afgenomen ten behoeve van het onderzoek naar 'Toegankelijkheid'.

3.2 Onderzoeken

De rekenkamer bepaalt zelf de onderwerpen voor haar onderzoeken. Suggesties voor onderwerpen voor onderzoek kunnen worden voorgedragen door de leden van de rekenkamer, raadsleden en inwoners van de gemeente Heemstede. Deze aangedragen onderwerpen worden opgenomen in een groslijst van potentiële onderzoeken.

Eénmaal per jaar inventariseert de rekenkamer bij de raadsfracties de mogelijke onderwerpen. Op basis van de groslijst en een toetsingskader op basis van maatschappelijke relevantie, aanwezige risico's en toekomstig nut stelt de rekenkamer in december het onderzoeksplan voor het volgende jaar vast en legt dit -als onderdeel van het jaarverslag- ter kennisneming voor aan de raad.

De rekenkamer voert per jaar minimaal één onderzoek en minimaal één opvolgonderzoek naar een door haar eerder uitgebracht onderzoek uit.

De leden van de rekenkamer treden wisselend op als projectleider van een onderzoek. De projectleider formuleert vervolgens een onderzoeksopdracht. Die opdracht bestaat uit een startdocument met daarin onder andere de aanleiding, de onderzoeksvragen en het gewenste resultaat. Alvorens de rekenkamer het startdocument met de onderzoeksvragen definitief vaststelt, wordt deze met een vertegenwoordiging van de raad besproken. Na vaststelling door de rekenkamer wordt de onderzoeksopdracht ter kennisneming aan de raad gezonden.

De uitvoering van een onderzoek duurt gemiddeld 3-4 maanden. Daarbij komen dan nog de voorbereiding (circa 2 maanden) en de afrondende werkzaamheden (circa 2 maanden). In totaal dus circa 7 maanden doorlooptijd. Per onderzoek wordt een tijdsplanning gemaakt.

Globaal zijn de volgende stappen te onderkennen:

- Startbijeenkomst;
- Tussenrapportage(s);
- Oplevering conceptonderzoeksrapport;
- Vaststellen conceptonderzoeksrapport;

- Ambtelijk wederhoor;
- Vaststellen onderzoeksrapport;
- Concepteindrapport;
- Bestuurlijk wederhoor;
- Vaststellen eindrapport;
- Aanbieding aan raad / raadscommissie;
- Bespreken met raad / raadscommissie;
- Nazorg.

3.3 Samenwerking met andere rekenkamer(commissie)s

De rekenkamer is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). De NVRK heeft tot doel kennis en ervaring uit te wisselen. Door deze uitwisseling kunnen de leden met goed en onafhankelijk onderzoek bijdragen aan de kwaliteit van het openbaar bestuur. De NVRK houdt jaarlijks een algemene ledenvergadering en een congres. Op 2 juli 2021 heeft de rekenkamer Heemstede deelgenomen aan de digitale jaarlijkse Algemene Ledenvergadering.

De rekenkamer is tevens lid van de regionale NVRK-kring Kennemerland. In 2021 is de kring Kennemerland niet bijeengewoest.

3.4 Communicatie

Hoewel de rekenkamer in eerste instantie dient om de raad in haar kaderstellende en controlerende functie te ondersteunen, rekent de rekenkamer het college van B&W, het ambtelijk apparaat en de inwoners van Heemstede ook tot haar doelgroepen.

De communicatie met het college van B&W bestaat met name uit het bestuurlijk wederhoor op het onderzoeksrapport. Na ambtelijk wederhoor om te controleren of de feiten kloppen, wordt aan het college van B&W gevraagd om haar visie op het rapport te geven.

Communicatie met de raad bestaat uit het bespreken van het startdocument en het onderzoeksrapport met aanbevelingen en reactie op bestuurlijk wederhoor. Nadat de ambtelijke en bestuurlijke reacties zijn verwerkt, biedt de rekenkamer het eindrapport aan de gemeenteraad aan. Daarbij doet de rekenkamer het aanbod om indien gewenst een toelichting te geven op het onderzoek en eventuele vragen te beantwoorden.

De inwoners van Heemstede worden geïnformeerd door het rapport op de gemeentelijke website te plaatsen en er wordt een persbericht uitgebracht.

De rekenkamer heeft haar eigen pagina op de website van de gemeente Heemstede: <https://gemeentebestuur.heemstede.nl/Rekenkamer>. Op deze website zijn onder andere recente onderzoeken, jaarverslagen en het onderzoeksprotocol te vinden.

4 Onderzoeken in 2021

4.1 Onderzoek naar de Jeugd en 'De Nieuwe Route'

De gemeente Heemstede zet zich in voor een inclusieve samenleving en doet dat volgens het principe van 'De Nieuwe Route'.

Uit het Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2023

"Iedereen moet kunnen meedoen in Heemstede. ... Als gemeente kunnen we zorgen voor een goede basis waarop mensen die dat nodig hebben kunnen terugvallen. ... Maar we kunnen het niet alleen. We staan immers voor een aantal grote opgaven.

De zorg kampt met een personeelstekort. ... Ook in financieel opzicht zijn er uitdagingen. Heemstede krijgt minder geld uit het gemeentefonds en er wachten ons forse investeringen.

...

Geld is dus niet de oplossing voor alles. Er is een andere manier van werken nodig. Een gezamenlijke aanpak, met inwoners, maatschappelijke partners en zorgaanbieders. Samen optrekken, samen beslissen, samen aan het roer staan. Zo kunnen we ervoor zorgen dat ook kwetsbare inwoners blijven meedoen.

Bij deze werkwijze laten we ons inspireren door 'De Nieuwe Route' van de bekende organisatiepsycholoog Anke Siegers. Zij pleit ervoor plannen (nog meer) niet alleen te maken vóór, maar vooral ook samen mét de mensen die ondersteuning nodig hebben. Dit beleidsplan is het kader waarbinnen de nieuwe route vormgegeven kan worden. ...

...'De Nieuwe Route' zal ons daarbij helpen: het biedt een goed uitgangspunt waar we mee willen experimenteren. Samen met inwoners, partners en aanbieders in de zorg. Want in Heemstede telt iedereen mee."

Het Beleidsplan staat bol van de ambities en de rekenkamer wil graag zien in hoeverre 'De Nieuwe Route' werkt. Om het onderwerp behapbaar te houden, richten we ons hierbij op het aspect jeugd. In de begroting 2020 werd nog gesproken over 'gezond en veilig opgroeien en ruimte voor ontplooiing'. In de begroting 2021 wordt dit niet meer expliciet genoemd en wordt er gerefereerd aan de nieuwe landelijke gezondheidsnota. Een onderdeel van de nota is: 'Druk op dagelijks bestaan voor jeugd en jongeren'. Nu, in coronatijd, meer dan waar!

De principes van 'De Nieuwe Route' hebben ook een relatie met participatie, het onderwerp van het opvolgonderzoek 'Burger aan Zet'. Met dit onderzoek kunnen we participatie in de praktijk beoordelen, een onderwerp waar in 2020 besluitvorming over is geweest en dat een onderdeel vormt van het onderzoek.

De rekenkamer vraagt zich af hoe doelmatig en doeltreffend het geformuleerde beleid is. De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt: *'Slaagt de gemeente Heemstede erin om haar ambities ten aanzien van de jeugd zoals weergegeven in het Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2023 waar te maken?'*

Op 7 december 2021 is het onderzoekrapport voor ambtelijk wederhoor naar de ambtelijke organisatie verstuurd. Op 28 december is de reactie ontvangen welke is meegenomen in de opstelling van het definitieve rapport dat begin 2022 is aangeboden voor bestuurlijk wederhoor. Naar verwachting zal het rapport in maart met (een vertegenwoordiging van) de gemeenteraad worden besproken.

4.2 Onderzoek naar Toegankelijkheid

In 2021 heeft de rekenkamer besloten om een kleiner onderzoek te doen naar het thema toegankelijkheid. Dit jaar is het 5 jaar geleden dat Nederland het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap ratificeerde en dat was bijna tien jaar nadat dit VN Verdrag in december 2006 tot stand was gekomen. Een goed moment om dit maatschappelijk relevante onderwerp eens nader te beschouwen.

De centrale **onderzoeksvraag** van het rekenkameronderzoek was:

Op welke wijze geeft de gemeente Heemstede vorm aan het VN Verdrag inzake gelijke behandeling en participatie van mensen met een levenslange beperking of chronische ziekte?

Omdat dit onderzoek beperkt van omvang is, is gesproken met een tweetal ambtenaren die binnen de gemeente Heemstede het meest met deze problematiek van doen hebben. Daarnaast is, op voorstel van de gemeente, gesproken met de voorzitter van de werkgroep Toegankelijkheid Heemstede.

Op basis van de bevindingen en conclusies uit het onderzoek zijn de volgende aanbevelingen gedaan:

- 1) Formuleer speciale, meetbare doelstellingen omdat het een zeer specifieke, vrij kleine doelgroep betreft met speciale verlangens om volwaardig mee te kunnen doen in de maatschappij.
- 2) Voorzie de Raad elk kwartaal van monitoringsinformatie over de doelstellingen zodat ze in staat is om, indien nodig, bij te sturen op de speciale doelstellingen.
- 3) Betrek altijd tijdig en ongevraagd ervaringsdeskundigen bij alle zaken die hen direct of indirect aan kunnen gaan.

Op 30 november is de reactie op de ambtelijke wederhoor ontvangen, waarna de onderzoeksbevindingen op 3 december voor bestuurlijke wederhoor zijn gezonden naar het College van B&W. In januari 2022 is het rapport met de bestuurlijke reactie aangeboden aan de gemeenteraad.

5 Groslijst 2022

De rekenkamer inventariseert onderwerpen die mogelijk voor onderzoek in aanmerking kunnen komen, in de zogenaamde groslijst, en actualiseert deze lijst elke jaar.

De groslijst 2022 is als volgt:

- Informatiebeveiliging
- Verkeersveiligheid
- Plein 1;

- Samenwerking handhaving/politie;
- Woonbeleid (urgentieverklaringen);
- Corona maatregelen;
- Bereikbaarheid;
- Kwaliteit begroting;
- Besteding Eneco opbrengst (ex ante onderzoek);
- Cultuurbeleid;
- Kwaliteit besluitvorming;
- Regionale pers;
- Aanbestedingstrajecten;
- Winkelvisie.

In 2022 start de rekenkamer een onderzoek naar Informatiebeveiliging. Het tweede te onderzoeken onderwerp voor 2022 wordt verkeersveiligheid.

We nodigen iedereen uit om onderwerpen voor de groslijst aan te dragen.

6 Financieel

De rekenkamer beschikt over een eigen budget dat jaarlijks wordt vastgesteld door de gemeenteraad via de begroting. Voor 2021 is het budget vastgesteld op € 35.600.

Hieronder worden de uitgaven verantwoord:

	Begroting 2021	Realisatie 2021	Vershil
Vergoeding voorzitter, secretaris en algemeen lid	6.500	6.000	500
Contributies en lidmaatschappen	1.600	385	1.215
Onderzoek	27.500	18.280	9.220
Totaal	35.600	24.665	10.935